Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Praedicatorum Friburgensium lector - Cod. Ettenheim-Münster 191

Weisser, Philipp

[S.l.], 1628-1929

Dubium duodecimum

urn:nbn:de:bsz:31-117415

Visual Library

ꝯtε modo. qa ιstα potια ad canitiem ε hoi et soli et ꝯ competit. R. Tamen non esse ꝯtε modo pprium, ꝯ ppr hois illam potiam ad canitiem. qa pprium ꝯto modo debet converti pdicari de spe; aly hoc non tm ista potia ro. spectu hois eum et conveniat lupis et equis. ergo Dices ꝯtra cgr male dixit Porphyrius canescere esse pprium hois ꝯtio modo, sc: q et et soli non tn semp conveniat. R. Verum esse istam potiam non soli hoi competere. Interim tn excusan, dust Porphyrius qa urgit hoc expto communis, simis q frequentiy in hoie accidere solet quā in alijs animantiby.

Obiicies 20 Unum verum bonum conveniunt ei enti et soli enti et semp: et tn non spectant ad hoc ꝯtum pdicabile. ergo ꝯcto sup praposita falsa.

R. Nos hic agere de pprietatiby univocis non transcendentaliby quales sunt in argto relata. unde mirum non e, si ad hoc ꝯtm pdicabile non reducantur. J.

Dubium Duodecimum

Quid

Quid sit Accidens 5tm. Prædicabile?

Postquam absolvit ora Porphyrius quae ad declarandam rei speciem spectare videbantur, aggreditur 4. cap: de accidente eius definitionem et divisionem proponens./

Sed nos antequam illud definiamus et dividamus, videbimus quot hoc nomen accidens signet.

Accidens sumitur dupliciter.

1. Sumitur quod accidens dupliciter. Uno modo ut dividitur contra substantiam in divisione qua dividitur ens in substantiam et accidens. Et hoc modo accidens est nomen commune significans novem praedicamenta accidentalia, ut quantitatem qualitatem relationem &c: et sic accidens est inhaerere, non quod inhaerentia actualis vel actu, nisi sit quod sit eius essentia, sed quod ex sua natura dicit ordinem ad inhaerendum, et de accidenti hoc modo accepto nos hic non agimus, sed ad

2. alium locum spectat. Alio modo sumitur accidens ut dividitur contra genus, speciem, differentiam et proprium in divisione illa, qua singula 5. praedicabilia sunt divisa. Et sic accidens est nomen secundae intentionis significans quandam relationem rationis, qua natura aliqua ad sua inferiora sub certa ratione refertur

et

et materia huius quinti praedicabilis formaliter sumpti
sunt omnia praedicata, tam substantia quam acciden-
tis, sic praedicamentalis definitiones Porphyrianae sancte
servari poterunt. Tradit ergo tres definitiones acci-
dentis quinti praedicabilis. Prima est: Accidens est quod
adest ~~vel~~ et abest praeter subiecti corruptionem.
Explicatur definitio. Ubi abesse vel adesse, sumitur du-
pliciter. uno modo realiter et inesse physice,
sicut aquae adest caliditas secundum realem et physi-
cam inexistentiam quando est calida, et abest physice
et realiter, quando non est calida; et sic non sumitur
hic; tum quia Porphyrius contradiceret sibi ipsi in
similitudine inferius facta; tum quia adesse vel
abesse hoc modo, non conveniret omni accidenti;
cum multa sint praedicata accidentalia quae sunt extra
rationis, et haec per realem inexistentiam subiecto adesse
non possunt, ut de se patet. non enim quia intentio speci-
ei realiter et physice existit in homine quando de
ipso praedicatur. Alio modo potest sumi adesse vel ab-
esse, intellectualiter seu intentionaliter, vel
ut explicat Caietanus; sumitur pro affirmatione
et negatione, ita quod adesse importet compositionem
quae fit per affirmationem, et abesse divisionem, quae fit
per negationem. ita ut sensus sit accidens est quod ad-
est, vel abest, hoc est, affirmatur et negatur; et sic
accipitur in hoc loco. Illa particula intermedia
est nota copulationis, non simul sed successive
et indifferenter; non quod simul affirmetur et negetur

hoc

Tres definitiones acci-
dentis.
Prima definitio Accid.
quae est [illegible] ut[illegible],
supra patebit. 57.8.

hec n. implicat. Si praeter subiecti corruptionem
et summus destr. Resp. Pro corruptione subiectum
rem. et de tali corruptione sermo hic non est.
2o. pro corruptione subiecti tantum subiecti. ita ut
sensus sit praeter subiecti corruptionem, absque eo
intelligatur laesa subiecti essentia aut diminuta.
existimamus n. subiectum accidentis integre, salva,
completeque sua essentia posse intelligi; non tantum
per simplicem apprehensionem, sed per verum
iudicium intellectuale absque intelligente,
quia accidens nec est de essentia subiecti, nec quid
extra ex essentiis petitis. Sicut est contra quilibet res
ut integre concipiatur absque laesione suae essentiae
petit petita essentia et proprietates ab illis dimanan-
tes; siquidem nullo modo concipi per verum iudicium
intellectuale salva eius essentia absque proprieta-
tibus, quia pateretur detrimentum et laesionem in
perfectione et integritate sibi debita
ad quam perfectionem spectat proprium quod petita
non quidem tamquam pars essentiae, sed ut quid di-
manans ab essentia ut dictum est. Diximus non
tantum per simplicem apprehensionem sed per iudicium
quia accidens non tantum potest per primam mentis
operationem apprehendi sine subiecti corruptione, sed
et potest per verum iudicium de illo negari, praeter eius
corruptionem cuius ratio haec est, si n. tantum per sim-
plicem apprehensionem posset accidens separari
a subiecto

a sto salua eius essentia non distingueret à
proprio sto perdito. possumus n. apprehendere
totam essentiam hois absq. risibilitate, ap,
prehendendo tn genus et differentiam eius; ergo acci,
dens dt habere aliquod aliud p q distinguatur
à proprio. Et haec e q accidens ot per verum
iudicium negari de sto salua eius essentia.
ut qdo dico, corvus non e niger vel et contrarium
potest accidentalis pt et dici de sto. ut corvus
e albus: nec te moveat qmodo istae propones
possint esse verae, cum nullus corvus al-
bus reperiatur et oes sint nigri; et ab eo qres
e vel non e orao dicitur vera vel falsa
qa aliquam propositionem esse veram, contingit dupliciter
1o simpliciter. 2o. sic. haec, cum aliquo
addito. et sic constat ut propositio haec, corvus non
e niger, non e simpliciter vera, e tn vera, sic,
cum aliquo addito sc: propter sbi corruptionem
haec non probatur esse vera ex sbi corruptione,
non n. video ista e falsa, qa negatio ni-
gredinis inferat corruptionem nec corvina
sed aliunde, qa inhibet corvo iuncta
e sua vera nigredo. unde non intendunt
ptuti dicere corvum vere intelligi nigrum
et non nigrum simpliciter sed, propter sbi corruptio,
nem. 2a Descriptio accidentis haec e. 2a Descriptio Accid:
Accidens e quod contingit idem inesse
et non inesse

Hoc

Haec definitio bona est, accurateque explicat naturam ac-
cidentis. Per Li contingit, differt accidens à proprio
significat n. quod accidens quasi fortuito rei adveniat
et non ab ipsa essentia oriatur; ita est haec definitio explicanda
sicut praecedens. Illud inesse et non inesse non intelli-
gitur quod simul eidem accidenti possit convenire respectu
eiusdem subiecti, hoc enim est impossibile, sed successive. Li abesse
debet sumi vel pro tanto quia sit accidens separabile, ut

Accidens separabile et inseparabile quid?

caliditas respectu aquae; dormire respectu hominis: Vel pro tanto
intellectum sit accidens inseparabile, et sic intelligitur
salva subiecti sua essentia, modo cum isto accidente,
modo sine illo per negationem sive per iudicium negativum.
Et sic sensus fit; accidens est, quod intelligitur oratione compo-
sitiva inesse et non inesse salva propria essentia subiecti.

3a Definitio Accid:

Tertia definitio accidentis haec est. Accidens est quod
neque est genus, neque species, nec differentia, nec proprium,
semper autem est in subiecto. Haec definitio et satis declarat
naturam accidentis, licet de se per negationes ut patet, quamquam
definiendi comprehendendique non est. Praesertim si res iam
per alias definitiones explicata manet, uti iam factum
est supra. Li semper autem est in subiecto; est ita intelligendum,
non quod accidens semper inhaereat realiter et actu, alias
nullum daretur accidens separabile, sed quod semper inhae-
reat per inhaesionem aptitudinalem ut ita dicam. ille
quod sic se habeat respectu subiecti tanquam accidentale
et ut quid plane extra eius essentiam constitutum.
Istae tres definitiones Porphyrii an accidentis naturam
utile universale et de potestate, sufficienter explicent dubium
est inter Autores. Quidam asserunt Porphyrium

tam

tur definivisse naturam realem seu primam intentionem accidentis non vero secundam intentionem seu praedicabile. Unde assignat ipsi aliam definitionem accidenti ut est praedicabile. Et in primis definitionem consentiam hoc modo. accidens est unitum respiciens plura accidentaliter et contingenter. descriptivam vero istam Accidens est quod praedicatur de pluribus accidentaliter et contingenter. Verum duae priores Porphyrii definitiones accidentis ab his quos autores adducunt vel parum vel nihil differunt, imo et praedicabile accidentis naturam explicant bene, si tamen recte cum Caietano et Scoto intelligantur. Et quidem prima definitio Accidens est quod adest et abest praeter subjecti corruptionem sic est intelligendo accidens est unitum quod adest et abest, non quidem inhaerentiam ut calor aliquando adest manui aliquando non. sed adest et abest praedicatione affirmativa et negativa, et licet hi adest et abest aliquando actum tamen explicari debent per potentiam ita ut sensus sit accidens est, quod potest abesse et adesse praeter subjecti ejus corruptionem. 2a et definitio accidens est quod contingit eidem inesse et non inesse eodem modo explicari debet. Ad quaestionem ergo quid sit accidens ut praedicabile bene definiri potest per definitionem tam primam quam secundam a Porphyrio traditam imo et per tertiam; licet illa quae data per negationes non adeo videatur accommodata, ad declaranda accidentis naturam. autores tamen illi quod supra relatas definitiones addiderunt et excogitarunt laudandi sunt, potestque eorum definitiones in scholis usurpari. quae et satis probe

Definitio accidentis secundum quosdam.

bene declararunt nomen 5. p[rae]dicatis. His expo-
sitis facile possit statuere aliquas q[uaes]t[ion]es.

Conclusio Prima

Tres defi[niti]o[n]es acci dentis à Porphyrio traditae
sunt bonae. haec constat p[aten]ter ex eo q[uod] o[mn]es
p[h]i[loso]phi c[ommun]iter has defi[niti]o[n]es tanqu[am] legitimas reci-
piant.

Conclusio Secunda.

Defi[niti]o Acciden-tis q[uaes]t[io]es.

Accidens ut e 5tum Praedicabile recte defi-
nitur hoc modo. Accidens e q[uod] adest et
abest praeter s[ubjec]ti corruptionem. Item
hoc modo. Accidens e quod eidem neces-
se et non necesse contingit. haec q[uaes]t[i]o e q[uaes]t[i]o dubia
responsiva p[aten]ter q[uia] addictis in explicatione hanc
definitionem.

Conclusio Tertia.

Defi[niti]o ab Aut: fabricata est, Accidens e
unite respiciens plura accidentaliter et
contingenter. Item Accidens e q[uod] p[raedicatur] de
pluribus accidentaliter et contingenter, et bonae sunt
Certo p[aten]ter. defi[niti]o[n]es istae constant g[e]n[er]e et diff[eren]tia
ergo sunt bonae. per hoc unite, respiciens plura
convenit accidens cum c[aeter]is aliis p[rae]dicabilibus, per hoc
accidentaliter, differt à genere, sp[eci]e et diff[eren]tia, per hoc
contingenter differt à p[ro]prio, q[uia] non convenit s[ubjec]to contin-
genter sed necessario. Et q[uod] proprium necessario conveniat
s[ubjec]to constat ex eo q[uod] sit q[uas]i fluens ab ipsis p[rinci]p[i]is
essentialibus

essentity. Unde alij in defne proprii addunt dicentes. Proprium est id quod ptr de pluribus ac cidentaliter et nero. sed ista defio non distinguitur à nostra supra data. Ex con. quod proprium sit quid ab essentia dimanans sequitur quod nero competat sto. ex quo aliud et discrimen colligitur inter proprium et accidens sci: quod stum nequeat salua essa et integritate sua sine proprio intelligi, bene ta sine accidenti, de quo iam supra dictum est.

Conclusio Quarta.

Divisio qua Porphyrius divisit accidens in separabile et in inseparabile, est summenda per modum accidentis et per separatione reali, hoc est, illud quod habet ad 2am intentionem accidentis aliud pt realiter separari à sto, ut calor ab aqua, somnus à petro. aliud non pt separari realiter, ut albedo à cygno, nigredo à corvo. Ptr contra si n. intellexisset defem Por. intellectualem, vitiosam assignasset defem accidentis, qua asserebat accidens posse adesse et abesse sine sti corruptione, si n. daretur alij accidens inseparabile per ratem illi non competeret defio accidentis et consequenter divisio nulla.

Obicies 1o. Ad planandum accidens non esse uniuse. accidens nulla tt inferiora de quibus ptr. ergo non est univle. consequentia patet per ans. album, nig. est accidens, et idem dicimus de alijs accidentibus, vel tt hoc et illud al bum et suis inferioribus vel petro, aut paulo

aut

aut alia forma in suis speciebus, neutrum potest dici
ergo accidens nulla habet inferiora. primum non potest
dici, quia de hac vel illa albedine, albedo praedicatur in quid
ergo non ut de 5to praedicabile. nec 2um pot dici, probo: paulus
et petrus sunt inferiora speciei; ergo non accidentis
patet consequentia, quia nihil pot contineri in duplici
superiori.

R. Negato ant. Ad probationem dico. Inferiora acci-
dentis non esse illud album, hoc et illud
accidens, ut recte probat argumentum, sed inferiora
albi v.g. ut est 5tum praedicabile, sunt petrus et pau-
lus cygnus et alia; et resp: homo habet rationem 5ti
praedicabilis. ad probationem R. concedo petrum et paulum
esse inferiora speciei, sed sub diversa ratione
quae non impedit alienum et aliam rationem superioris
respicere posse.

Obiicies 2o. Contra nostram definitionem mors et com-
bustio sunt accidentia resp: hominis et domus
et tamen non possunt adesse et abesse sine ~~cum~~ corrup-
tione subiecti, ergo definitio accidentis bona non est. ma. est certa
ista n. sunt praedicationes accidentales, homo est mortuus, do-
mus est combusta. probatur min: Impossibile est quod
sit homo et mors simul in homine; et idem
est de combustione respectu domus.

R. ad hoc argumentum omissis aliis solutionibus cum Caietano
ista non esse praedicata 5. praedicabilis. ratio est, quia sunt praedicata
repugnantia subiecto; 5. autem praedicabile est praedicatum conve-
niens subiecto, unde non mirum quod ista praedicata, non possint

esse

esse sine sto corrupticile.
Dices contra haec ostre est vera haec homo mortuus
ergo potum convenit sto et non repugnat. Rx Homo
mortuum esse verum cum ampliationes Jui id
fluit homo mortuum est. Vel dices homo
mortuum esse verum pro dicitur, sumendo parte
pro toto ut corpus potest dici mortuum hoc est privatum
vita.
Obicies 3o. Forma substantis potest abesse
vel adesse ma absque eius corruptione et
tamen forma substantis non est accidens ut de se
patet, ergo definitio accidentis convenit alteri a
definito. ma: patet. maa n. non corrumpitur
quando forma ab illa separatur, sed sicut potentis
totum compositum corrumpitur.
Rx. 1o Formam substantiam esse accidens
resp: ma, qa non spectat ad essentiam eius, quare
concessa mai. distinguens min. et tu non est
accidens praedicamentale, concedo min. praedicabi
le nego min. Rx. 3o. Formam subs
stantem non dici accidens resp: omni licet
potest adesse et abesse sine eius corruptione
qa non sto a quo accidens r. praedicabile
per adesse vel abesse intelligitur totum composi
tum. quale non est maa sola ex quo patet
ad argtum.
Contra sanum solutionis dicimus hoc modo,
substa non potest suscipere denominationem

c. qualitas. ergo etiam falsa. prob. ans. accidens quae c. qualitate suscipit magis et minus sed substantia non suscipit magis et minus ergo substantia non potest esse c. qualitate.

R. Negato ans. ad probationem dico esse distinguendam mai. accidens physicum suscipit magis et minus concedo ma: logicum nego mai. neque et omne accidens physicum suscipit magis et minus ut patet in virtute et voluntate, dicitur data qualitates fuerit locuti de accidentibus logicis, tibi qui suscipiant magis et minus id tamen non intellexerit de istis sed de aliis quae nos nunc negamus. Et haec de quinque praedicabilibus

12. Maij.